

BANK DOBRYCH PRAKTYK

Monika Grygo

**Projekt „Młodzi dla świata
– Zrównoważony rozwój”**

**MIEJSKIE PRZEDSZKOLE NR 38
W CZĘSTOCHOWIE**

Monika Grygo – nauczycielka wychowania przedszkolnego
w Miejskim Przedszkolu nr 38 w Częstochowie

Projekt „Młodzi dla świata – Zrównoważony rozwój”

Międzynarodowy Projekt „Youth 4 Earth – Młodzi dla świata” jest realizowany w trzech krajach: Polsce, Włoszech i Chorwacji od 2013 do 2016 roku.

Projekt jest poświęcony edukacji globalnej, czyli edukacji, która rozszerza zakres i uświadamia odbiorcom istnienie zjawisk i współzależności globalnych. Działania wokół niego zmierzają do kształtowania postaw dzieci, uczniów, rodziców zainteresowanych zapewnieniem stanu równowagi ekologicznej środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Koordynatorem krajowym projektu jest Miejskie Przedszkole nr 38 w Częstochowie, które wspólnie z dziewięcioma placówkami (szkoły podstawowe, przedszkola) z terenu Częstochowy realizuje cele i założenia projektu poprzez wykorzystanie metod edukacyjnych opartych na doświadczeniu i uczestnictwie dzieci i młodzieży.

Zrównoważony rozwój umożliwia zaspokajanie naszych podstawowych potrzeb. Oznacza on racjonalne korzystanie z istniejących zasobów naturalnych, takich jak woda, surowce naturalne czy powietrze, tak aby nie uległy one zniszczeniu lub wyczerpaniu obecnie i w przyszłości. Zrównoważony rozwój

zachowuje równowagę pomiędzy potrzebami różnych ludzi na całym świecie a środowiskiem naturalnym. Patrząc na zrównoważony rozwój z perspektywy praw człowieka bardzo ważne jest zrozumienie, że aby dany człowiek lub społeczeństwo mogło się rozwijać, najpierw muszą być spełnione podstawowe potrzeby jednostki. Proces ten powinien jednak przebiegać w sposób niezagrażający środowisku naturalnemu oraz innym ludziom. Dostęp do wody pitnej i pożywienia to podstawa, która zapewnia nam zdrowie. Jeśli woda w mojej okolicy jest czysta, mogę uprawiać rolę, wykarmić rodzinę. Będąc zdrową jednostką, która ma dach nad głową, mogę myśleć o szkole dla moich dzieci. Dzięki dostępowi do edukacji i informacji mam możliwość pracować, co zapewni mnie i moim bliskim godne życie oraz rozwój. Zdrowe i czyste środowisko jest niezbędnym warunkiem spełnienia praw człowieka.

Ponieważ jest to ważny problem w skali globalnej, należy go poruszać już w przedszkolu, gdy dziecko nabywa nowych umiejętności, nawyków i przyzwyczajeń, zgodnie z powiedzeniem: „Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci”.

Uczestnikami projektu są nauczyciele dziesięciu częstochowskich placówek. W swoich działaniach zmierzają oni do zwiększenia świadomości dzieci i ich rodziców na temat problemów ekologicznych na świecie.

W Miejskim Przedszkolu nr 38 w Częstochowie zajęcia w ramach projektu „Młodzi dla Świata – Zrównoważony rozwój” prowadzone są w czwartki w formie ciekawych zabaw i gier. Podsumowaniem każdego spotkania jest wspólna praca plastyczno-techniczna dotycząca określonego tematu.

Prace nad projektem zapoczątkował występ dzieci w Klubie Politechnik pt. „Na ratunek Ziemi”. Treścią przedstawienia było pokazanie brudnej, zanieczyszczonej Ziemi, pozbawionej kolorów, zapachów, roślin i zwierząt. Na szczęście na ratunek naszej planecie przyszedł Profesor Zagadka wraz ze Specjalną Brygadą. Wspólnie uratowali Ziemię, przywrócili zapachy, kolory, dźwięki.

Dzieci ze wszystkich grup wiekowych zaprezentowały rodzicom i bliskim pokaz swych umiejętności wokalnych, tanecznych i recytatorskich, uwrażliwiając na problem zanieczyszczania środowiska i przeciwdziałania temu zjawisku.

W pierwszym roku pracy nad projektem udało nam się zrealizować następujące tematy, które przygotowały i przeprowadziły nauczycielki – Beata Stojek, Romualda Rygalik, Marzena Robak, Małgorzata Szymczakiewicz, Małgorzata Szyszko, Małgorzata Czerwik, Katarzyna Topolska, Anna Gawińska, Aneta Siwecka, Marzena Szkop, Katarzyna Gorzelak i Monika Grygo:

KLIMATYCZNE ABC – na holu odbyło się spotkanie dzieci ze wszystkich grup wiekowych. Nauczycielka wprowadziła je do tematu projektu „Młodzi dla świata – Zrównoważony rozwój”, przedstawiając logo projektu oraz to, czym będziemy się zajmować podczas zajęć. W salach dzieci wykonywały poszczególne zadania: na podstawie ilustracji rozpoznawały rodzaje pogody, dopasowywały charakterystyczne elementy do pory roku. Zapoznaly się z pojęciem „klimat” – polarny, równikowy, umiarkowany, uczyły się rozróżniać pogodę od klimatu. Przedszkolaki podczas zajęć dowiedziały się, jakie są przyczyny oraz konsekwencje zmian klimatu.

GDY ENERGIĘ OSZCZĘDZAMY O ŚRODOWISKO DBAMY – jak co czwartek wszystkie dzieci spotkały się na holu, gdzie nauczycielka wprowadziła je do kolejnego tematu projektu, prezentując różne urządzenia elektryczne. Nasi wychowankowie dowiedzieli się, co to jest energia elektryczna i skąd się bierze, poznali odnawialne źródła energii przyjazne dla środowiska: energię wiatrową, słoneczną. Po zajęciach wiedzą, że należy szanować energię elektryczną, rozróżniają zachowania właściwe od niewłaściwych podczas korzystania z urządzeń elektrycznych. Posumowaniem zajęć było wykonanie kuchenki solarnej, wiatraka oraz latawca.

KTO OSZCZĘDZA WODĘ OD KLIMATU DOSTANIE NAGRODĘ – dzieci oglądając wodę w różnych naczyniach, próbowały odpowiedzieć na pytania: Co to jest woda? Do czego służy? Gdzie można ją spotkać? Czy wyobrażacie sobie jeden dzień bez wody? Czy można zastąpić wodę czymś innym? Przekonały się, co się dzieje, gdy kran z wodą jest niedokręcony, wykonując eksperyment w łazience z podstawioną miską. Podczas zajęć dzieci poznały wartość wody dla człowieka, zwierząt i roślin; poznały zasady oszczędzania wody; możliwość wykorzystania wody deszczowej, termin „deszczówka”.

DOMY – SLUMSY – podczas zajęć przedszkolaki rozpoznawały domy, w jakich ludzie mieszkają, domy ubogie – szare, ponure, odrapane, w których brakuje podstawowych pomieszczeń, takich jak np. łazienka, toaleta oraz dla porównania domy ładne, kolorowe, otoczone zielenią, z placami zabaw dla dzieci, wyposażone w podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego. Obejrzały bajkę z humorem pt. „Sąsiedzi”, śledząc perypetie bohaterów, którzy chcieli mieć ładnie wytapetowane mieszkanie. W zabawie ruchowej „Domy” – spacerowały w rytmie muzyki, a kiedy ucichła, szukały schronienia w domku oznaczonym tym samym kolorem co szarfa. Na karcie pracy zaznaczały i kolorowały to, co chciałyby mieć w swoim domu. W zabawie twórczej budowały domy, wykorzystując krzeselka i koce. Podsumowaniem zajęć była praca plastyczna „Dom moich marzeń”. Dzięki zajęciom dzieci potrafią rozróżnić ubogie domy od standardowych mieszkań, rozumieją słowo „bieda”.

OCZYSZCZANIE WODY – wstępem do tematu był fragment inscenizacji grupy „Lwów” „Na ratunek Ziemi”, następnie dzieci rozwiązywały zagadki o wodzie, w zabawie ruchowej „Płynie woda” naśladowały – przy użyciu pasków bibuły – ruch wody, falowanie. Ustawiając butelkę z brudną wodą i obserwując, jakie nieczystości się w niej znajdują, przedszkolaki zastanawiały się, co można zrobić, aby woda była czysta. W tym czasie nauczyciel zapisywał ich propozycje. Dzieci chętnie wzięły udział w eksperymencie z filtrem i oczyszczaniem wody. Z pomocą nauczycielki do plastikowej butelki z odciętym dnem, na szyjce której znajduje się filtr do kawy, umieścili warstwę wacików, kamyczków i piasku. Do tak przygotowanego filtra wlewały brudną wodę. Same wrzucały do kubków z wodą różne zanieczyszczenia i przelewając wodę przez filtr sprawdzały, czy pomoże on ją oczyścić. Wnioski były zaskakujące, przedszkolaki z wielkim zaciekawieniem i radością zobaczyły, jak filtr zatrzymuje zanieczyszczenia. Ponadto oglądały pokaz slajdów „Skąd się bierze woda?”. Na podstawie ilustracji odgadywały, do czego i komu woda jest potrzebna. Po przeprowadzonych zajęciach dzieci potrafią odpowiedzieć na pytanie: „Co by było, gdyby na świecie zabrakło wody?”, określają znaczenie wody dla ludzi, zwierząt i roślin, a także potrafią opowiedzieć, jaką drogę musi przebyć woda, aby trafiła do domów.

CO NAM DAJE LAS? – nauczycielka rozpoczynając zajęcia, zwróciła uwagę na logo projektu i elementy, jakie się w nim znajdują – „drzewo”. Dzieci wspólnie zaśpiewały piosenkę „Ziemia, wyspa zielona” i na jej podstawie dowiedziały się, że na Ziemi są różne domy, jednym z nich jest las. Oglądały film o lesie w czterech odsłonach, zobaczyły, jak wygląda drzewo, z jakich części się składa. W zabawie „Prawda czy fałsz” rozpoznawały zdania prawdziwe, klaszcząc w ręce. Przedszkolaki oglądały kawałek pnia (krążek), na którym widoczne były słoje przyrostu. Nauczycielka wyjaśniła im, że każda linia (koło) widoczne na krążku drzewa oznacza jeden rok. Dzieci liczyły, ile lat miało drzewo, z którego ucięty został krążek i wyciągały wnioski, jak długo rośnie drzewo. Z wielkim entuzjazmem wychowankowie uczestniczyli w zabawach ruchowych z wykorzystaniem gazet. Podsumowaniem zajęć była praca plastyczno-techniczna „Drzewo”. Jedna z grup wykonała pień, pozostałe grupy gałęzie. Dzieci dowiedziały się podczas zajęć, jaka jest rola drzew w życiu człowieka, roślin i zwierząt, z jakich części składa się drzewo, poznały różnorodne możliwości wykorzystania gazet.

JAK POWSTAJE PAPIER? – dzieci obejrzały prezentację multimedialną „Jak powstaje papier?” ze szczególnym uwzględnieniem procesu technologicznego produkcji papieru. Nauczycielka wspólnie z dziećmi podsumowała wiadomości zdobyte na podstawie filmu. Włączając element humorystyczny, dzieci obejrzały bajkę pt. „Sąsiedzi”. Obserwowały, jak z produkcją papieru poradzili sobie główni bohaterowie filmiku. Następnie dzieci układały historyjkę obrazkową „Jak powstaje papier?”, omawiały kolejne etapy oraz różne rodzaje papieru, sprawdzały ich fakturę. W zabawach ruchowych dmuchały na kartki umieszczone na stolikach, tańczyły z gazetami. Miały też możliwość wytwarzania papieru czerpanego, wykorzystując stare gazety. Podsumowaniem zajęć była praca plastyczna – liście z gazet wypełnione ścinkami i doczepione do drzewa.

PAPIER NIE ROŚNIE NA DRZEWACH – dzieci z ogromnym zainteresowaniem słuchały opowiadania skrzata z makulatury i odpowiadały na zadawane przez niego pytania. Oglądając przygotowane na stoliku różne rodzaje

papieru, nazywały je i segregowały zgodnie ze znaczkiem przy obręczy – niebieski kosz (karton, tektura, papier rysunkowy, papier toaletowy, gazeta, bibuła). W zabawie ruchowej „Taniec z gazetami” – tańczyły w parach w rytm muzyki, trzymając gazetę między łokciami, kolanami, plecami, brodami, tak, aby nie spadła na podłogę. Z „Zaczarowanego woreczka” wyjmowały jeden kawałek papieru, nazywały go i wkładały do właściwej obręczy. Podsumowaniem zajęć była praca plastyczno-techniczna. Przedszkolaki wykonały swojego liścia zgodnie z instrukcją nauczyciela i doklejały do gałęzi, którą zrobiły na poprzednich zajęciach. Po zajęciach wiedziały, dlaczego należy oszczędzać papier, o możliwości ponownego wykorzystania niektórych odpadów papierowych, umiały wymienić nazwy różnych rodzajów papieru, np.: karton, tektura, papier rysunkowy, papier toaletowy, gazeta, itp.

CO WIEMY O PAPIERZE – zajęcia, tak jak zwykle, rozpoczęły się na holu dla wszystkich grup wiekowych, wstępem do tematu była zagadka o papierze. Z każdej grupy wybrani zostali przedstawiciele, którzy odgadywali zagadkę w porozumieniu ze swoją grupą. Następnie kapitanom drużyn nauczycielka wręczyła planszę do punktacji za wykonanie zadań w poszczególnych salach. Dzieci przechodziły z sali do sali, wykonując poszczególne zadania: numerowały historyjkę obrazkową „Jak powstaje papier?”, bawiły się w tekturowe zawody, manipulując gazetą, pokazywały, w co mogą ją zmienić, z różnych rodzajów odpadów wybierały tylko papier, układając obrazki i podpisy do obrazków opowiadały „Co nam daje las?”, układały cyferki na kartonikach w odpowiedniej kolejności – po odwróceniu odczytywały hasło: makulatura – rozmawiając, co oznacza to słowo i jakie mamy korzyści z makulatury. Po powrocie do swoich sal, każda grupa, bawiąc się w przedszkolną fabrykę zabawek wykonała wybrane zwierzątko z papieru, umieszczając je na wystawie. Zajęcia były podsumowaniem wiadomości o papierze. Dzieci wiedzą, gdzie produkuje się papier, dlaczego należy go oszczędzać, znają etapy powstawania papieru, możliwości ponownego wykorzystania odpadów papierowych, potrafią wymienić nazwy różnych rodzajów papieru.

TWORZYWA SZTUCZNE WOKÓŁ NAS – zadaniem dzieci było odpowiedzenie na pytanie: „Co to jest tworzywo sztuczne i gdzie możemy je znaleźć?”. Nauczycielka pokazała dzieciom wybrane przedmioty plastikowe i wyjaśniła, z czego plastik jest produkowany – z ropy naftowej. W zabawie dydaktycznej „Segregujemy odpady” dzieci wyszukiwały przedmioty plastikowe, nazywały je, mówiły do czego są nam potrzebne i wkładały do żółtego pojemnika. W zabawie „Plastikowa orkiestra” – przedszkolaki za pomocą plastikowych kubków wypełnionych nakrętkami, podczas śpiewania piosenki, wykonywały akompaniament według wskazań dyrygenta – nauczyciela. W karcie pracy otaczały pętlą odpady z plastiku, które mogą być segregowane do żółtego kontenera przeznaczonego na tworzywa sztuczne. Dzieci po zajęciach potrafią rozróżnić materiały opakowaniowe (tworzywa sztuczne, metal, szkło, karton), wiedzą dlaczego tworzywa sztuczne są tak powszechne w naszym życiu.

PLASTIKOWE ODPADY – RECYKLING. Nauczycielka wchodząc do sali z koszem śmieci, poprosiła dzieci o wspólne zastanowienie się i udzielenie odpowiedzi na pytania: Co to są śmieci? Skąd się biorą? Co z nimi robimy? Kto je produkuje? Następnie wyjmowała zawartość kosza – gazeta, puszka po napoju, pudełko po soku, papierek po cukierku, zużyty długopis. Dalszą drogę śmieci dzieci poznały na podstawie ilustracji. Wykonały doświadczenie polegające na zakopaniu w słojach napełnionych ziemią: biletu do kina, papierka po cukierku, ogryzka jabłka, plastikowej nakrętki, woreczka foliowego. Podpisane słoje umieszczone zostały w kąciку przyrody. Co kilka dni dzieci zraszały ziemię (symulacja naturalnego środowiska rozkładu w glebie), a po 3–4 tygodniach sprawdziły, co stało się z odpadkami. Przedszkolaki na podstawie filmu zapoznali się z pojęciem „recykling”, układały historyjkę obrazkową „Etapy recyklingu”.

PLASTIKOWE POTWORY – WPŁYW PLASTIKOWYCH ODPADÓW NA ŚRODOWISKO – zajęcia rozpoczęły się od obejrzenia bajki pt. „Plastikowa planeta”, na podstawie której dzieci odpowiadały na pytania: W jaki sposób plastikowe odpady szkodzą stworzeniom żyjącym w wodzie? Co możemy zrobić, żeby im pomóc? Na koniec rozmowy do sali zaczęły dobiegać hałasy i z wielkim rwetesem wbiegły „plastikowe potwory” (nauczycielki przebrane w folie, butelki), chodząc nerwowo tu i tam zaczęły rozmawiać z dziećmi na temat „swojej” szkodliwości na środowisko. Następnie, wykorzystując folie, dzieci miały za zadanie oczyścić i uratować podwodny świat od plastikowych odpadów. Podczas wspólnych zabaw dowiedziały się, jak plastikowe odpady wpływają na wodne środowisko, w jaki sposób należy unikać nadmiaru plastikowych odpadów.

PLASTIKOWE ZABAWKI – dzieci trzymając w rękach przyniesione z domu plastikowe odpady – kubeczek po jogurcie, butelkę zostały powitane przez nauczycielkę: „Witam dzieci, których plastikowy przedmiot potrafi stukać, szeleścić, potrafi się toczyć, stać, który potraficie podrzucić, złapać itp. Witam wszystkie dzieci, które wiedzą, z czego wykonany jest ich przedmiot”. Następnie dzieci zostały zaproszone do zabaw sportowych. Za wykonanie poszczególnych konkurencji: wyścigi rzędów, kręgle, rzut do celu, wieża z kubeczków – grupie przyznawany był punkt – plastikowa nakrętka. Do zabawy muzycznej dzieci wykonywały grzechotki poprzez wrzucenie do plastikowego kubka drobnych elementów. Przegrany zespół śpiewał piosenkę dla zwycięzców. Zespół wygrany grał na grzechotkach i dziękował wszystkim za sportową postawę. Kończącym etapem zajęć była praca plastyczna – wykonanie kwiatka z butelki. Podczas zajęć dzieci dowiedziały się, jak wykorzystać do zabaw plastikowe przedmioty, w jaki sposób i w co można je przetworzyć.

PLASTIKOWE ZABAWKI CZ. II – wykorzystanie nieprzetworzonych opakowań plastikowych do zabawy i ich przetworzenie. Zajęcia polegały na wykorzystaniu plastikowych opakowań do konkurencji sportowych. Podsumowaniem zajęć była praca plastyczno-techniczna – wykonanie z butelek ekoludka pilnującego segregowania śmieci. Dzieci dowiedziały się, jak można wykorzystać do zabaw plastikowe przedmioty oraz w jaki sposób i w co można je przetworzyć.

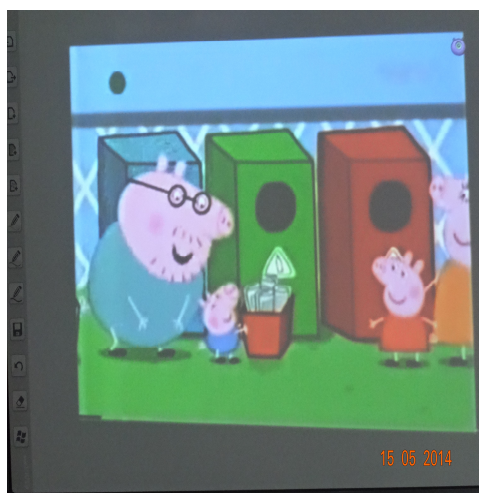

METALOWE ODPADY MOGĄ SŁUŻYĆ DO ZABAWY – wprowadzeniem do zajęć była prezentacja trzech kolorowych koszy do segregowania odpadów. Dwa kolory były dzieciom dobrze znane i oznaczone – plastik i papier, trzeci – budził zastanowienie. Przedszkolaki obejrzały bajkę o metalowych ludkach – robotach. Następnie wykonywały w salach zadania: zabawa muzyczna „Podaj dalej” – w czasie muzyki dzieci podawały sobie metalową puszkę, gdy muzyka ucichła – dziecko trzymające puszkę pokazywało ruch do naśladowania; w zabawie „Oczyszczamy rzekę” za pomocą wędki zakończonej magnesem dzieci łowiły

z rzeki metalowe odpady. W zabawie „Metalowe kręgle” – strącały puszki, ustalając, kto strącił ich najwięcej. Celowały do kosza oraz grały w „metalowej orkiestrze” na wykonanych instrumentach, tworząc dowolną melodię. Z pociętych elementów układały portret robota. Przedszkolaki podczas zajęć dowiedziały się, do jakiego kosza wrzuca się metalowe odpady oraz to, że metalowe odpady można wykorzystać do bezpiecznej zabawy.

CO ZROBIONE JEST Z METALU? – wstępem do tematu było obejrzenie bajki pt. „Świnka Peppa” oraz jej omówienie. Dzieci poznały metalowe przedmioty, które w całości lub częściowo wykonane są z metalu, m.in.: sztućce, młotek, gwoździe, zegarek itp. Z pomocą nauczycielki wykonywały elementy do zegara, które po złączeniu utworzyły całość. W dowolnej części dnia bawiły się w zabawę ruchową „Stary zegar ma wąsiki”. Podczas zajęć przedszkolaki dowiedziały się, co należy robić z metalowymi odpadami.

Podsumowaniem I etapu Międzynarodowego Projektu „Młodzi dla świata – Zrównoważony rozwój” był występ artystyczny pt. „Alicja w krainie Żywiołów”, który odbył się na Placu Biegańskiego w Częstochowie z udziałem dzieci ze wszystkich grup wiekowych. Po występie rodzice wraz z dziećmi mogli podziwiać wystawę „II życie śmieci”, przedstawiającą przepiękne wytwory naszych przedszkolaków wykonane z materiałów wtórnych.

Monika Grygo